

Громадська думка у соціальній роботі

Лекція 6

План

1. Громадськість як соціальне явище
2. Значення громадської думки для соціальної практики
3. Свідомий та стихійний вплив на громадську думку
4. Організація соціальних проектів

Громадськість як соціальне явище

- Під терміном **«громадськість»**, **«громадська думка»** розуміють:
 - 1) сукупність суджень, що виробляється та поділяється більш-менш широким колом людей;
 - 2) соціальний інститут, тобто особливу форму соціальної організації і регуляції.

Громадськість як соціальне явище

- Таким чином, громадська думка, по-перше, відображає реальність; по-друге, оцінює її.

Громадськість як соціальне явище

- Громадська думка не є думкою всіх дорослих членів суспільства. У суспільстві (або в групі, районі, нації) завжди знайдеться певна кількість індивідів, що стоять поза громадської думки.
- Але це завжди думка **більшості** (нації, групи, району), тобто переважної частини тієї чи іншої структури.

Зміст громадської думки

- **Зміст громадської думки** є взаємний вплив людей один на одного з метою вироблення єдності оцінки значного актуального явища, процесу, а також відповідного даній оцінці поведінки в конкретній ситуації.

Суб'єкт громадської думки

- **Суб'єкт громадської думки** являє собою органічну сукупність окремих індивідів, об'єднаних стійким інтересом і відносинами.
- Так, страйкуючі вчителі, шахтарі виступають і носіями, і виразниками думки своїх професійних груп.
- Іноді, коли думка ще не знайшла багато прихильників, її висловлює якась одна група.
- Наприклад, групи зелених раніше інших висловили потребу в екологічно чистому середовищі існування. Поступово ця думка стала загальнолюдською.

Об'єкт громадської думки

- **Об'єкт громадської думки** - це те, з приводу чого складається і виражається оцінка, ставлення. В принципі об'єктом громадської думки може бути будь-яке явище, факт, процес і т.і.; в цьому сенсі об'єкт висловлювань громадської думки необмежений.

Критерії громадської думки

- Крім суспільної значимості об'єкт думки має відповідати критеріям:
- **дискусійності**, тобто щодо об'єкта думки повинні існувати багатозначні судження;
- **компетентності** - для утворення суджень про щонебудь людям необхідний певний рівень знань, інформованості про об'єкт думки.
- За ступенем складності об'єкти громадської думки діляться на об'єкти *-факт*, об'єкти *-події*, об'єкти-явища (процеси).

Значення громадської думки для соціальної практики

- За ступенем складності об'єкти громадської думки діляться на об'єкти - факти, об'єкти - події, об'єкти - явища (процеси).

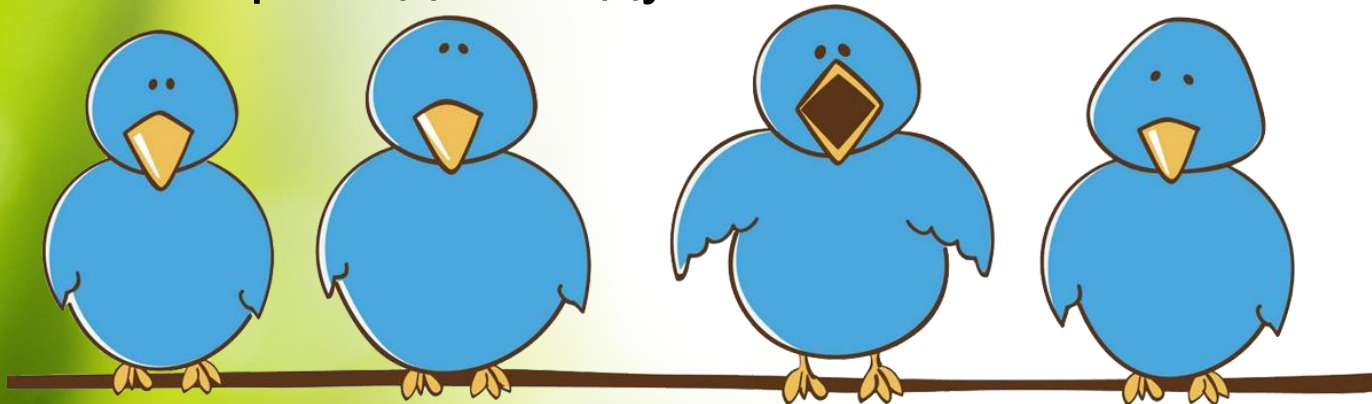

Значення громадської думки для соціальної практики

Громадська думка включає ряд компонентів:

1. **Раціональний компонент** складається з конкретних знань про факти та події, які стали об'єктом суспільної уваги.

2. **Емоційний компонент** являє собою сукупність масових настроїв, соціальних почуттів з приводу об'єктів громадської думки.

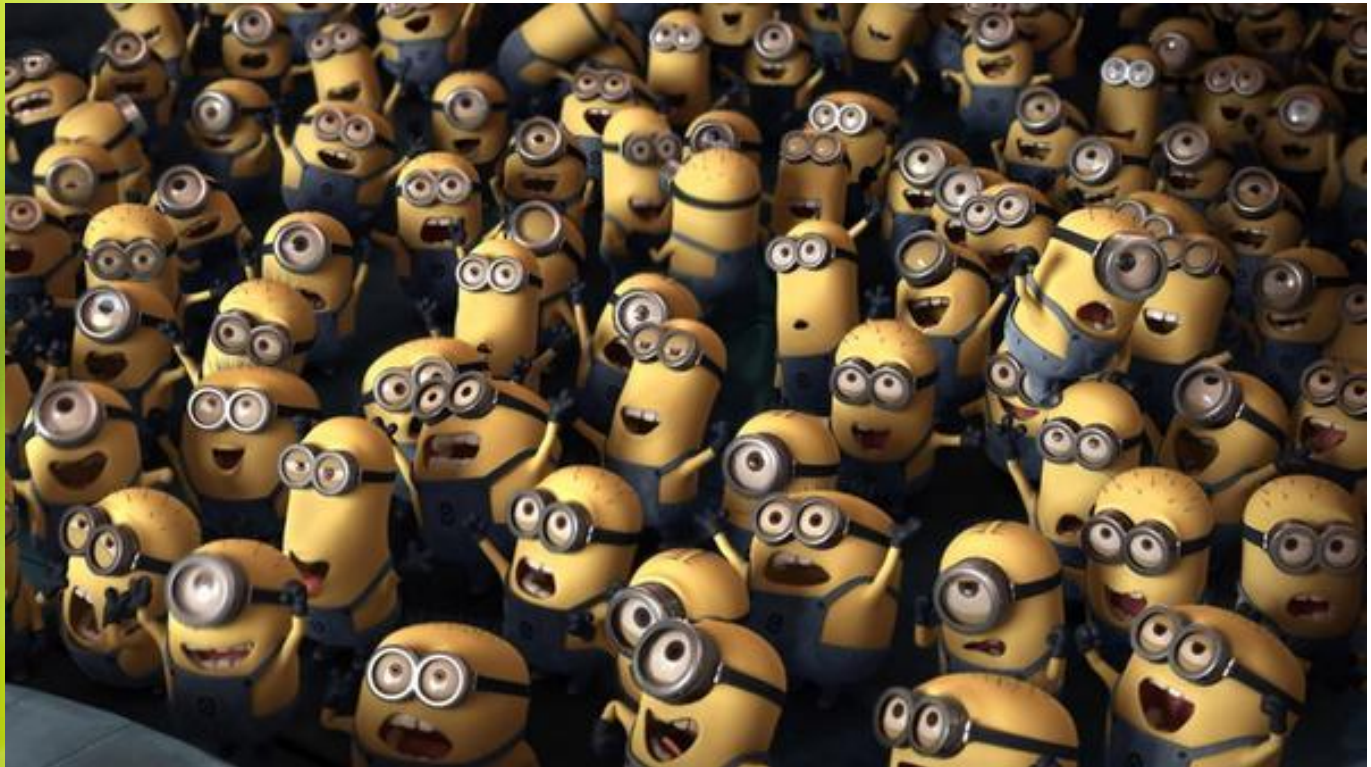
Значення громадської думки для соціальної практики

3. **Оціночно-ціннісний компонент**, або *соціальна оцінка*, складається в результаті взаємопроникнення раціонального та емоційного компонентів.

4. **Вольовий компонент**. Крім оцінок, суджень, громадська думка містить у собі активний початок, від якого залежить перехід від судження до дії. Таким початком служать *воля*, громадські *вольові спонукання*. Таким чином, вольовий компонент виражає прагнення суб'єкта до практичного здійснення оціночних суджень, представлених в громадській думці.

Значення громадської думки для соціальної практики

- Громадська думка як соціальний інститут містить специфічні норми і приписи, як формальні, так і неформальні.

Формальні норми громадської думки

Формальні норми. У їхнє коло входять Конституція, а також система різних законодавчих актів.

Конституція визначає характер інституту громадської думки в конкретному суспільстві, право громадян на інформацію, вільне вираження думок, закріплює статус громадської думки, показує, як держава має намір враховувати інтереси та оцінки.

Система законодавчих актів включає в себе закони про референдум, вибори, засобах масової інформації, регламентації форм вираження громадської думки - демонстрацій, мітингів, походів. У нормативну систему, задану умови існування громадської думки, входять різні *законодавчі та підзаконні* акти, які встановлюють порядок використання громадської думки при виробленні та прийнятті суспільно значущих господарських і політичних рішень органами управління.

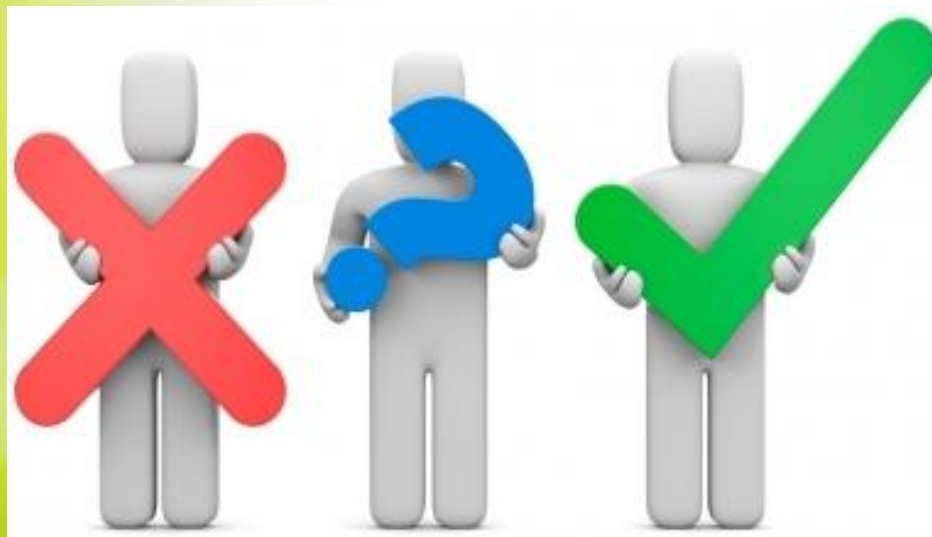
Неформальні норми громадської думки

Неформальні (моральні) норми є істотним елементом нормативної системи громадської думки. Численні неформальні норми та приписи не менш жорстко визначають умови вираження і використання громадської думки. Такі приписи громад у різних народів, неформальних груп, різних соціальних верств, положення неписаних професійних кодексів.

Функції громадської думки

- Громадська думка виконує в соціумі ряд тих же функцій, що й інші соціальні інститути:
 - забезпечує соціальну інтеграцію,
 - регулює діяльність соціальних суб'єктів,
 - сприяє відтворенню сформованої системи відносин, трансляції соціального досвіду і комунікацій.

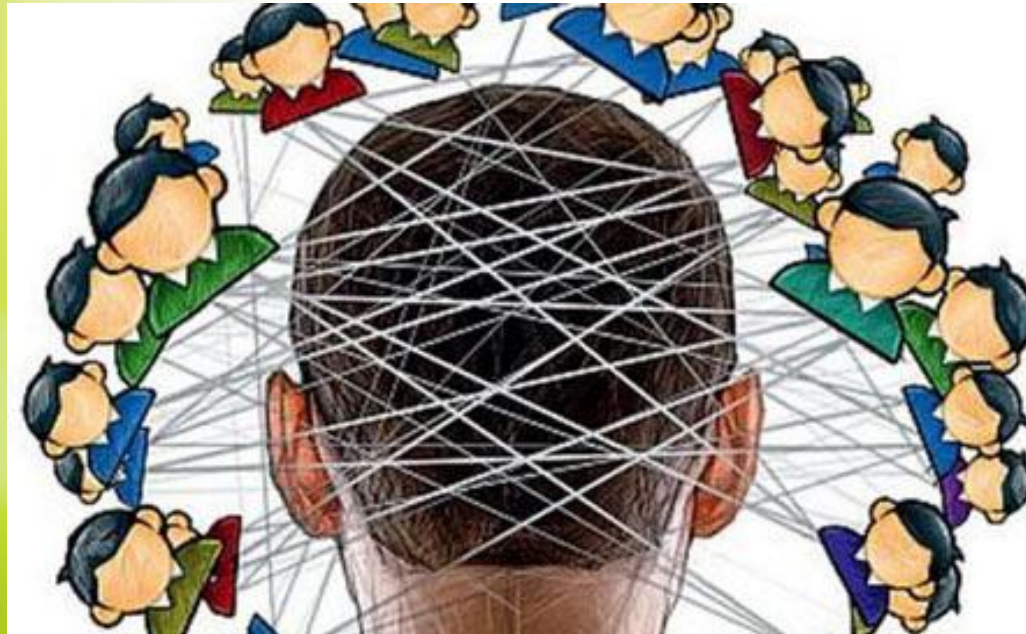

Інститут громадської думки

- Інститут громадської думки відрізняється від інших соціальних інститутів тим, що діє у всіх сферах життя суспільства, тому його неможливо розглядати однозначно.
- Як відзначають сучасні дослідники даний інститут в певних умовах може виконувати функції політичного, економічного чи духовного інституту.
- Доречніше віднести інститут громадської думки до **неформальних інститутів суспільства**, оскільки найчастіше він впорядковує, регулює поведінку соціальних суб'єктів через систему неформальних норм.

Свідомий та стихійний вплив на громадську думку

- До причин або рушійних сил формування громадської думки слід віднести
 - масові потреби,
 - інтереси
 - і ціннісні орієнтації людей.

Масові потреби та громадська думка

- З процесом становлення громадської думки пов'язані **економічні, духовні та соціальні** потреби.
- Прагнення до задоволення потреб і виражається через оцінювання, умонастрої, судження, що складають громадську думку.

Інтереси та громадська думка

- Виникаючи на основі потреб і зберігаючи з ними тісний зв'язок, інтереси виражають специфічне ставлення людей до тих об'єктів дійсності, які становлять для них велику значимість і емоційну привабливість.
- У порівнянні з потребами вони виступають **більш сильним спонукальним мотивом для виникнення громадської думки.**
- Ті події та явища дійсності, які викликають до себе інтерес не тільки окремих людей, а й породжують масовий інтерес, стають центром суспільної уваги, оцінок та емоцій.

Это моё мнение!

Ціннісні орієнтації та громадська думка

- Ціннісні орієнтації являють собою з'єднання розумового і чуттєвого ставлення до предмета громадської думки.
- Формування громадської думки йде на двох рівнях: **емоційному і раціональному.**
- Найбільш дієвим і стійким є та думка, яка охоплює як сферу почуттів людей, так і сферу розуму. В ній можуть бути виражені не тільки ненависть чи надія, а й раціонально обгрунтована позиція.

Маніпулювання громадською думкою

- Громадська думка схильна маніпулюванню в силу того, що складається не тільки свідомо, але і підсвідомо, включаючи і свій зміст як судження здорового глузду, так і забобони, міфи.
- Сьогодні засоби масової інформації об'єднують людей навколо себе і творять їх свідомість за своєю подобою. Думка сформована подібним чином, виступає не думкою більшості, а думкою якоїсь нової маси.
- При цьому глядач не може ні заперечити, ні дізнатися, як багато людей поділяють його думку.

Питання на семінарське заняття

Теоретичні питання:

1. Зміни у соціальній структурі сучасного суспільства та їх вплив на стан громадської думки.
2. Специфіка цільової аудиторії у соціальній роботі.

Творче завдання:

Підготувати повідомлення (презентація вітається) про успішний соціальний проект (світовий досвід), який не тільки зробив мільонерами його засновників, а й приніс РЕАЛЬНУ користь суспільству.